

Hele haler - hvordan?

Haleskader: I artiklen præsenteres resultater fra en afprøvning, hvor man ved at observere for og reagere på de første mindre haleskader hos smågrise kunne reducere forekomsten af halebidsudbrud.

Konklusion

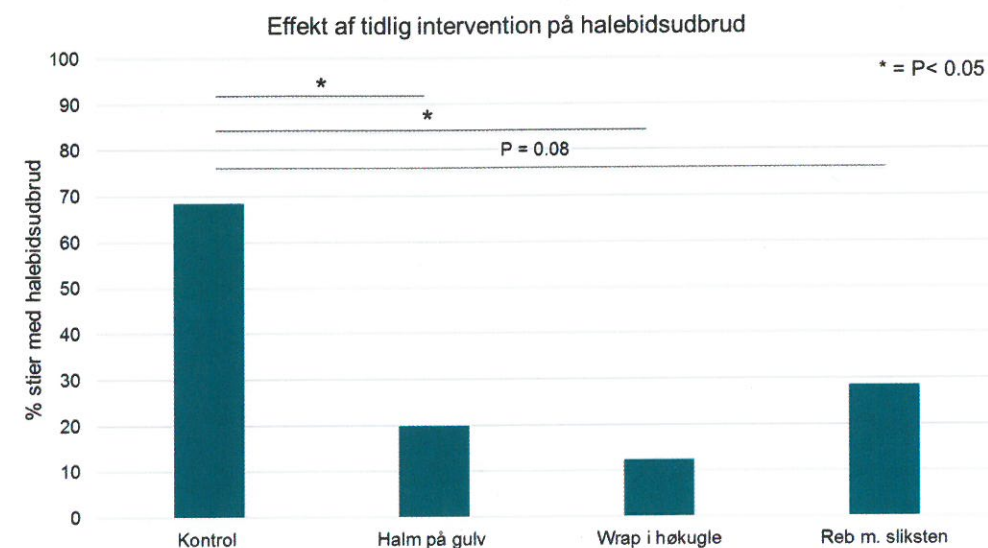
Hvis haleskader hos smågrise opdages tidligt, og ekstra beskæftigelsesmaterialer tildeles, kan risikoen for halebidsudbrud mindskes.

Af Helle Pelant Lahrmann,
Specialkonsulent, hla@seges.dk

Opdræt af grise med hele haler øger risikoen for, at der opstår et udbrud af halebid. Halebidsadfærden kan indenfor en kort periode resultere i, at mange grise i en sti får en haleskade. I det daglige skal man have konstant fokus på at minimere risikoen for, at nogle grise begynder at bide. Det gør man ved at sikre et stressfrit opstaldningsmiljø uden konkurrence om adgang til resurser, herunder foder, vand og beskæftigelsesmaterialer samt sikre et trækfrit lejeareal. De daglige managementrutiner er en vigtig del, hvis produktion af grise med hele haler ikke skal resultere i mange halebidte grise. Dette gør sig gældende, uanset om der er tale om produktion af standardgrise eller specialproduktion. En af disse rutiner er at kigge efter 'hængende haler', en anden er at reagere hurtigt med tildeling af f.eks. halm/wrap, hvilket er uddybet i det efterfølgende.

Hængende haler og halebidte grise

Undersøgelser har vist, at flere haler hænger i stier, som er tæt på at få et halebidsudbrud, end i stier, som ikke får hale-

bidsudbrud (læs mere i meddelelse nr. 1132). En senere undersøgelse har ydermere vist en sammenhæng mellem antallet af halebidte grise og andelen af hængende haler i stier med smågrise ved registrering på samme dag. En øget andel hængende haler er et signal umiddelbart forud for halebidning, men er ikke årsagen. Derfor skal en forebyggende indsats ske straks, man ser de hængende haler for at undgå halebidsudbrud.

Kan en tidlig intervention mindske halebidsudbrud?

En afprøvning i 60 smågrise-stier undersøgte, om tildeling af ekstra beskæftigelsesmaterialer, når den første gris blev observeret med en haleskade, kunne standse halebidningen og derved mindske risikoen for et halebidsudbrud. Når den første gris i en sti blev observeret med en haleskade, blev én af tre behandlinger igangsat i stien: 1) tildeling af halm på

gulvet (200 gram/sti - én god håndfuld), 2) tildeling af wrap i en hokugle (650 gram/sti) eller 3) tildeling af sisalreb påmonteret en sød sliksten. I tilhørende kontrolstier blev der ikke tildelt noget ekstra materiale for at kunne sammenligne forekomsten af halebidsudbrud mellem stier med og uden en tidlig intervention.

Afprøvningen viste, at risikoen for et halebidsudbrud mindskedes uanset hvilket materiale (halm, wrap eller reb), der blev tildelt i stierne. Effekten af materialetildeling var statistisk sikker ($P < 0.05$) ved tildeling af halm og wrap, mens der var en statistisk tendens ved tildeling af reb med en sliksten ($P = 0.08$).

På baggrund af denne undersøgelse er det ikke muligt at konkludere, hvilke af de tre materialer, der bedst forhindrer et halebidsudbrud i en sti med smågrise, da det er en mindre undersøgelse med 8-10 stier pr. materiale.

En tidlig intervention reducerede andelen af halebidsudbrud sammenlignet med stier uden en tidlig intervention.

Reager på de tidlige tegn

På baggrund af undersøgelsen kan det konkluderes, at det er muligt at reducere forekomsten af halebidsudbrud hos smågrise markant ved at tildele ekstra beskæftigelsesmaterialer, når den første mindre haleskade på en hængende hale observeres. Ved at reagere på de tidlige tegn forventes desuden at mindske andelen af grise, der skal behandles med antibiotika pga. haleskader samt eventuelt behovet for at flytte grise med alvorlige haleskader i sygesti, fordi der opstår færre halebidsudbrud. En anden fordel ved at reagere på de første mindre skader kan være, at der endnu ikke er grise, der har fået så meget smag for blod på halerne, at de fortsætter med at bide haler, selvom ekstra beskæftigelsesmaterialer tilføres stien.